

Stappenplan voor een veilig sportklimaat op je vereniging

Stap 1: Hoe maken we onze vereniging veilig?

Bespreek het in het bestuur

Reserveer tijdens de bestuursvergadering tijd om te praten over het voorkomen van grensoverschrijdend gedrag. Inventariseer hoe de bestuursleden tegen dit onderwerp aankijken. Je kunt [deze stellingen](#) gebruiken of de [Academie voor Sportkader](#) vragen om een bijeenkomst te begeleiden.

Wat moet je doen?

Om grensoverschrijdend gedrag binnen je vereniging te voorkomen kun je een heldere visie opstellen, een risico-inventarisatie uitvoeren, vrijwilligers trainen en omgangsregels opstellen.

[Bekijk hier waar iedere vereniging aan moet voldoen](#). Het gaat daarbij om afspraken die de bonden met elkaar hebben gemaakt. Als bestuur ben je verplicht om erop toe te zien dat die afspraken ook worden nageleefd. Stel alle leden op de hoogte van de regels. Met vragen over verplichtingen kan je altijd terecht bij jouw bond of bij het Centrum Veilige Sport.

Optreden als bestuur?

Ja, een bestuur hoort op te treden als er sprake is van grensoverschrijdend gedrag en [maatregelen te treffen als dat nodig is](#).

Wat is jullie visie en doel?

Met [heldere visie en doelen](#), maak je als bestuur duidelijk waarom jullie een veilige sportvereniging willen.

Stel een vertrouwenscontactpersoon (VCP) aan

Een vertrouwenscontactpersoon (VCP) is een belangrijke schakel in jouw vereniging; het geeft je leden de kans om melding te maken en steun te zoeken.

Voor een vertrouwenscontactpersoon is een functieprofiel opgesteld. Een [training](#) is essentieel.

-> download het [functieprofiel VCP vereniging \(VCP-V\)](#)

-> download de [werkwijze signalen VCP vereniging \(VCP-V\)](#)

-> download het [verslagformulier VCP vereniging \(VCP-V\)](#)

Stap 2: Wat kan beter?

Als bestuur wil je natuurlijk weten of grensoverschrijdend gedrag voorkomt binnen de club. Daarom doe je een risicoscan. Wat gaat er goed bij jullie club en wat kan beter? Wat zijn de risico's voor grensoverschrijdend gedrag?

Zo doe je een risicoscan

Stel een projectgroep samen

Benoem een projectgroep. Dit is een groep die de risicoscan gaat uitvoeren.

- Stel een projectgroep samen met daarin de belangrijkste betrokkenen van de vereniging: sportbegeleiders, (jeugd)leden, vrijwilligers, ouders. De projectgroep bestaat uit 5 tot 8 leden.
- Vraag de vertrouwenscontactpersoon (VCP) om de projectgroep te leiden.

- Je kunt de projectgroep aanvullen met een externe deskundige, bijvoorbeeld vanuit de bond of GGD.

Breng de risico's in kaart

- Organiseer als bestuur een bijeenkomst met de projectgroep. Laat alle leden van de projectgroep vooraf de [checklist](#)(*) invullen. Voor iedereen geldt: neem het advies dat uit de checklist komt mee naar de bijeenkomst.
- Leg alle adviezen naast elkaar en bespreek de verschillen en overeenkomsten.
- Maak vervolgens een lijst met risicofactoren binnen jullie sportvereniging.

Checklist grensoverschrijdend gedrag

Deze checklist geeft inzicht in de sterke en zwakke punten van jouw vereniging als het gaat om grensoverschrijdend gedrag. Door de stellingen voor te leggen aan verschillende mensen binnen de vereniging (sporters, ouders, sportbegeleiders) kun je nagaan hoe de situatie door iedereen wordt ingeschat. Je ziet dan ook waar de verschillen zitten. Zo kom je er achter wat je kunt doen op het gebied van preventie.

Benoem de belangrijkste verbeterpunten

Stel als vereniging prioriteiten: wat gaat de vereniging eerst aanpakken en wat daarna?
[Twee manieren om prioriteiten te stellen](#)

Stap 3: Wie doet er mee?

Een veilig sportklimaat bereik je door goed samen te werken. Dat kan je als bestuur niet alleen. Met deze stap zorg je dat iedereen meedoet. Dat begint met iedereen informeren en bewustmaken van wat grensoverschrijdend gedrag is. Vervolgens is de vraag: hoe kun je iedereen activeren?

Maak je beleid bekend

[Geef bekendheid aan het beleid](#) om grensoverschrijdend gedrag te voorkomen. Door maatregelen te bespreken op een (buitengewone) ALV creëer je draagvlak voor je beleid. Je kunt [deze presentatie](#) gebruiken om je leden te informeren over het beleid. Voorlichting helpt vervolgens om het breder bekend te maken. [Sociale media](#) kunnen hierbij helpen.

Leer grensoverschrijdend gedrag herkennen

Is een schreeuwende coach normaal? Mag een trainer een sporter knuffelen? Wordt een sporter geplaagd of gepest? Grensoverschrijdend gedrag herken je als je er met elkaar over praat. Voer een gesprek binnen jullie sportvereniging over wat gewenst gedrag is en wanneer het een grens over gaat.

Je kunt eerst de video '[Blijf je stil of praat je erover?](#)' laten zien en daarna het gesprek aangaan over wat gewenst gedrag is en wanneer het een grens over gaat..

Als je liever eerst een training volgt; NOC*NSF biedt sportbegeleiders [de training Herkennen van grensoverschrijdend gedrag](#).

Maak leden actief

Als je je leden laat meedenken en ze een taak geeft maak je ze actief. [Hier vind je tips](#).

Stap 4: Wat spreken we af?

Goede afspraken geven duidelijkheid over de omgangsnormen en regels in jullie vereniging. Hoe regel je dat als bestuur?

Afspraken over gedrag

Het uitgangspunt zijn de [gedragsregels](#) van NOC*NSF en de sportbonden. Deze zijn bindend voor elke sportclub. [Klik hier voor een voorbeeld van beschreven gedragsregels voor begeleiders.](#)

Spreek [eigen omgangsregels](#) en huisregels af, samen met leden. Door dit samen te doen, ontstaan eigen regels. Denk ook aan regels over [het gebruik van mobieltjes en sociale media](#): hoe ga je om met foto's van elkaar?

Zorg voor sportbegeleiders van onbesproken gedrag

Natuurlijk wil je als bestuur dat de sportbegeleiders van onbesproken gedrag zijn. Dit zijn de stappen voor het aanstellen van betrouwbare sportbegeleiders (betaald/vrijwilliger).

1. Vraag aan alle sportbegeleiders, vrijwilligers en bestuursleden om een VOG (Verklaring Omtrent Gedrag). In het gesprek kun je als bestuur aangeven waarom dit voor jullie belangrijk is.
 - a. [Gebruik de voorbeeldbrief.](#)
 - b. [Voor verenigingen is het aanvragen van een VOG gratis.](#)
 - c. [Bekijk de ondertitelde video: Regeling gratis VOG: maak jouw vereniging veiliger](#)
2. [Check referenties bij verenigingen waar de sollicitant actief was.](#) Doe dit niet alleen bij het bestuur, maar ook bij een sportend lid of sportouders van de vorige vereniging van een sollicitant.
3. Vraag alle vrijwilligers en betaalde krachten om hun handtekening te zetten onder de [onderwerping aan het tuchtrecht](#). Dit schept duidelijkheid en maakt dat je iemand kan aanspreken op grensoverschrijdend gedrag.

Leden van de vereniging zijn via hun lidmaatschap gebonden aan de bond en daarmee aan het sporttuchtrecht. Zij hoeven deze verklaring dus niet te ondertekenen; dat hebben zij al gedaan in het lidmaatschapscontract.

4. Laat ook [de omgangsregels](#) ondertekenen door de sportbegeleiders. Eventueel kan je één verklaring maken met zowel de onderwerping aan het tuchtrecht als de omgangsregels.

Informeer leden en ouders

Ook leden en ouders van jeugdleden moeten de afspraken van de vereniging kennen.

Nieuwe leden? Je kunt de visie en omgangsregels in de welkomstmail naar nieuwe leden en hun ouders zetten. Of meegeven aan nieuwe leden.

Besteed er regelmatig aandacht aan via nieuwsbrieven en social media. Je kunt je leden ook de [omgangsregels](#) laten ondertekenen. Laat ouders die vrijwilliger zijn sowieso de [onderwerping aan het tuchtrecht](#) ondertekenen.

Neem concrete maatregelen

Als bestuur kun je concrete maatregelen nemen om de veiligheid binnen de vereniging te vergroten.

- Maak gebruik van het vier-ogenprincipe. Dat betekent dat een volwassene altijd moet kunnen meekijken of meeluisteren met een trainer/coach/vrijwilliger.

- Check de veiligheid van het sportterrein. Hoe staat het met de verlichting? Zijn er delen van het terrein waar sporters zich onveilig voelen? Maak afspraken met de gemeente over de verlichting. Zorg dat één bestuurslid hiervoor verantwoordelijk is.

Wat te doen bij signalen en meldingen?

Zorg dat duidelijk is hoe je als vereniging omgaat met signalen en meldingen van grensoverschrijdend gedrag. Zo weet iedereen dat dit niet wordt getolereerd op jouw sportclub.

- Krijgt het bestuur een melding? Zorg voor laagdrempelige opvang, schakel de [vertrouwenscontactpersoon](#) in en werk samen met [het Centrum Veilige Sport](#).
- Vanaf 2020 is elk bestuurder en begeleider [verplicht melding te maken](#) van een vermoeden van seksuele intimidatie.

-> Een best practice lees je hier: [het werk van een vertrouwenscontactpersoon](#)

Stap 5: Hoe houden we elkaar scherp?

Hoe zorg je als bestuur dat er aandacht blijft voor een veilige sfeer?

Hou het op de agenda

Zet dit onderwerp elk jaar op de agenda van de algemene ledenvergadering. Noem het ook in het jaarverslag dat je als bestuur maakt.

Check wat werkt

Als bestuur wil je weten of jullie inzet werkt. Dat kan door te monitoren hoe de maatregelen uitpakken. Hoever is jullie beleid al uitgevoerd?

[Met deze scan](#) kun je elk jaar nagaan of je beleid nog leeft. Op welke punten staat je vereniging sterk? En waar is extra aandacht nodig? De scan kun je samen met de vertrouwenscontactpersoon uitvoeren. Door sportbegeleiders, leden en ouders erbij te betrekken, krijgen jullie verschillende perspectieven in beeld. Werken de nieuwe afspraken voor het aanstellen van vrijwilligers? Moet er een opfriscursus komen voor trainers? Worden er omgangsregels afgesproken in de teams?

Herhaal elk jaar de voorlichting

Geef elk jaar opnieuw voorlichting over hoe jullie sportclub grensoverschrijdend gedrag aanpakt. Wat is de visie van de vereniging en welke afspraken zijn er gemaakt? De voorlichting kun je bijvoorbeeld geven via een informatieavond, posters, de website van de vereniging, de nieuwsbrief en/of social media.

Investeer in sportbegeleiders, trainers en coaches

Sportbegeleiders, trainers en coaches spelen een centrale rol in de positieve sportcultuur binnen de vereniging. Ze kunnen ingrijpen als er tussen sporters grensoverschrijdend gedrag voorkomt. Ze hebben bovendien een voorbeeldfunctie.

Het opleiden van sportbegeleiders is een belangrijke stap naar een positief sportklimaat. Dit betaalt zich terug in een goede sfeer binnen de vereniging, tevreden leden en gemotiveerde vrijwilligers. Bekijk ook de tips voor [positief coachen](#) en [het tegengaan van pesten](#).